

Autorka: **Dáša Beníšková**

INFERNÁLNÍ BRNĚNSKÁ GROTESKA

Představte si, že jste důchodcem, který má rád kávu, ale neschopná servírka nechápe, že k ní netřeba cukr ani mléko. Nebo že je vám třináct, matka vám nechce koupit kočku a vy se nemůžete zbavit dojmu, že denně chodíte po největším pohřebišti lidských koster. Či snad že vypadáte jako čtyřicetiletý hroch, kterému právě ukradli služební auto.

Společným jmenovatelem těchto „každodenních“ událostí, od kterých se jen odvíjí další, je jeden brněnský dům na Jakubském náměstí. Zde se svou matkou žije Lenka Tůmová, rázná emarka s dumavým pohledem na svět, a Václav Brix, nerudný majitel domu, důchodce se vším všudy, který ví všechno nejlíp a nebojí se o tom kohokoli přesvědčit. Oba dohromady svede pes Oskar (který je v jádru spíše kočkou) a nevídaný nový nájemník, Radim Mikule, jemuž jeho pokrivený charakter přímo kouká z očí. Tyto tři hrdiny, kteří střídavě promlouvají v jednotlivých krátkých kapitolách, představuje Jiří Šimáček (1967) ve své druhé prozaické knize *Charakter*. Jeho text postrádá uvozovky, a proto se jednotlivá vyprávění pohybují na tenké hranici mezi vnitřním monologem, myšlenkami a přímou řečí. Tento způsob umožňuje každému ze tří vypravěčů podat danou situaci ze svého subjektivního pohledu, přidat k němu emotivní zabarvení či do něj přímo zapracovat svůj komentář. „Prý bych měl pro podobné situace zvažovat, zdali bych si přece jen nechtěl pořídit mobilní telefon. Sedláček sklonil hlavu pod stůl a začal šátrat v tašce. Nemohl jsem ho tudíž bodnout tužkou do obličeje, jak jsem měl v plánu, když začal s mým bratrem. Po chvíli se naroval a na stůl položil jakousi krabici. Prý pro mě pořídil mobilní telefon s velmi jednoduchou obsluhou, který se vyrábí speciálně pro seniory. Idiot.“ Vyprávění jsou tedy odstíněna nejen graficky, ale především i jazykově. Důchodce Brix má

slovník spisovný, strohý a projevuje se v něm veškerá jeho jízlivost a kritičnost. Naproti tomu Mikuleho projevy odrážejí jeho ničemné jádro častým používáním obhroublých až vulgárních slov (ne nadarmo je na obálce knihy varování, že jedna z postav používá mimo-

řádne sprostá slova). Lenka má naopak slovník protkaný nespisovnými výrazy a slangem mladé generace.

Všemi příběhy se jako stříbrná nit táhne kontrast tří generací, tří různých pohledů na svět, kdy ten nejmladší a nejstarší jsou si ve výsledku až překvapivě podobné. Díky strohému a údernému líčení faktů, které je osekané o jakékoli popisy či nadbytečné informace, se výsledný dojem místy přibližuje až rovinně absurdní grotesky či komiksu: „Chlapík řval na dědka, že jako Oskara nakope. Dědek ani nemrknul, jen říkal – Oskare, neboj se, páneček má hůl, kdyby si na tebe někdo dovolil, páneček mu rozbije lebku. Přisahám, tohle fakt řekl.“

Šimáčkova próza není ani tak sondou do brněnské bytové problematiky či snahou o umělecké vyprávění, ze všeho nejvíc chce být humoristickou knihou. Autor své postavy vede jako figurky, které představují jistý prototyp, či řekneme stereotyp lidského chování. Například postava typického důchodce s absencí tolerance vůči ostatním, s věcnou nevolí vůči právníkům, Švýcarům, mobilům a nekuřákům, je jedním z hlavních zdrojů autorových trefných postřehů a úsečných narážek. A právě ty tvoří gros celé knihy. Spojíme-li je s plynulým vyprávěním, kterému nestojí v cestě jazyková zaškokbrtnutí či přehnaně komplikovaná stylistika, získáme neotřele trefnou knihu, jež umí pobavit, zvlášť když při ní zrovna popijete kávu s mlékem. ■■■

Jiří Šimáček: *Charakter, Host, 2012, 248 stran*

NOVINKY SVĚTA KNIH

Amélie Nothombová: Životopis hladu
Mladá fronta, 2012, 192 stran

Stálice francouzské literatury prožila dětství a dospívání na Dálném východě a v USA. V aktuálním románu se se svou typickou ironií a sarkasmem vypořádává s vlastními zážitky tohoto období a otevřeně mluví o detailech svého osobního života.

Jan Seidl, Jan Wintr, Lukáš Nozar: Od žaláře k oltáři
Host, 2012, 584 stran

Téma homosexuality v minulosti českých zemí je v českém dějepísectví jednou z nejrychleji se rozvíjejících oblastí bádání. Kolektivní monografie představuje první soustavný výklad politicko-spoločenské emancipace české homosexuální menšiny.